

“Landbouw krijgt verdiende plaats in Canon van Vlaanderen”

nieuws

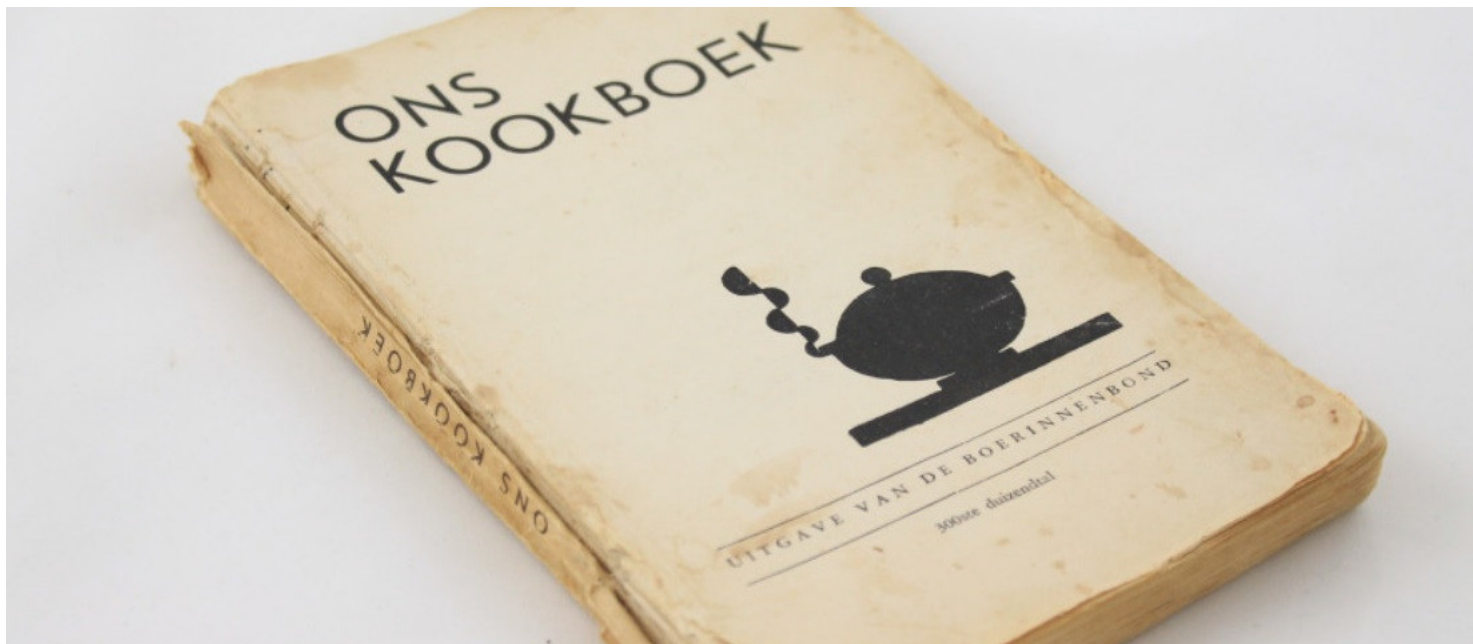
De Canon van Vlaanderen is deze week onder brede media-aandacht gepubliceerd. Het werk biedt een overzicht van enkele cruciale elementen uit de Vlaamse geschiedenis, cultuur en samenleving. Een commissie van deskundigen heeft 2,5 jaar aan de Canon gewerkt en heeft 60 'vensters' en thema's geselecteerd, gaande van de laatste ijstijd tot het huidige, diverse Vlaanderen. Professor Yves Segers van Centrum Agrarische Geschiedenis stelt dat de Vlaamse landbouwcultuur zijn verdiende plaats heeft gekregen in het historische boekwerk. Hij refereert onder andere aan Ons Kookboek van de Boerinnenbond en de Aardappelcrisis.

11 MEI 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 11 MEI 2023 16:28

Lees meer over:

[aardappel](#)

[landbouw algemeen](#)



Bij haar start in 2019 kondigde de Vlaamse regering aan dat ze - naar Nederlands voorbeeld - werk wilde maken van een Vlaamse Canon, "een lijst met ankerpunten van de Vlaamse cultuur, geschiedenis en wetenschappen". Er werd een onafhankelijke commissie van deskundigen onder leiding van emeritus hoogleraar Emmanuel Gerard aangesteld en talloze historici en andere wetenschappers waren betrokken bij het project.

De Canon, die dinsdag gepubliceerd is, telt 320 bladzijden en huisvest een chronologisch overzicht van 60 'vensters'. Deze historische blikvangers, steeds uitgediept met twee focuspunten, geven volgens de experts aan "wat belangrijk genoeg is om door een bepaalde gemeenschap gelezen, beluisterd, bekeken of gekend te zijn". Naast algemeen bekende momenten en figuren zoals de Guldensporenslag in 1302 of Pieter Bruegel passeren ook minder bekende namen en "gewone mensen" de revue. Naast het Lam Gods van de gebroeders Van Eyck vermeldt de Canon ook Rock Werchter als uithangbord van de Vlaamse festivalcultuur.

Ook de landbouw en hoe die verankerd is in de Vlaamse cultuur en identiteit komt in het boek terug. Professor Yves Segers, coördinator van het Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) en hoogleraar Rurale Geschiedenis aan KU Leuven, is betrokken geweest bij de totstandkoming van de Canon. Segers is tevreden over het eindresultaat dat volgens hem mensen op een laagdrempelige manier met de geschiedenis en facetten van de Vlaamse identiteit in aanraking brengt en stof biedt voor debat. "Het is zeker niet een Vlaams-nationalistisch werk, zoals sommigen vreesden, maar het biedt een ruim venster op Vlaanderen in de wereld en de wereld in Vlaanderen."

Kookboek van en voor boerinnen

Wat betreft de agrarische onderwerpen wijst hij onder andere op Ons Kookboek dat in 1927 voor de eerste keer werd uitgegeven door de Boerinnenbond, destijds onderdeel van Boerenbond. Ons Kookboek moest boerinnen aanleren om "al wat ze op de boerderij hebben, zoo goed en zoo nuttig mogelijk met afwisselingen te gebruiken". Het bevatte eenvoudige recepten voor soepen, sauzen en desserts, net als tips om groenten en fruit

langer te kunnen bewaren. De klemtoon lag op het belang van een evenwichtige maaltijd voor het hele gezin. Ook het promoten van Vlaamse landbouwproducten was één van de doelstellingen van de samenstellers van het kookboek.

Intussen zijn er van Ons kookboek meer dan 2,5 miljoen exemplaren verkocht. “Het had een niet te onderschatten invloed op de Vlaamse eetcultuur”, klinkt het bij de samenstellers van de Canon. “Het boekje werd almaar dikker en evolueerde mee met nieuwe keukentrends. Tegenwoordig staan couscous, quinoa en hummus broederlijk naast klassiekers zoals balletjes in tomatensaus en asperges op zijn Vlaams.” Het is daarmee volgens Segers exemplarisch voor onze eetcultuur, en biedt een spiegel op ons culinair erfgoed dat constant in beweging is.

De evolutie van het kookboek en de Vlaamse eetgewoontes toont ook aan hoe het platteland en de samenleving door de jaren heen veranderde, aldus Segers die het volgende voorbeeld geeft. “Had het kookboek aanvankelijk tot doel om de vrouw gezond te leren koken en ook om de man uit het café te halen, dan zie je in de loop der jaren ook de maatschappelijke trend van emancipatie terugkomen. Vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw is de man bijvoorbeeld ook een doelgroep, ook iemand die kan koken.” Ook eetculturen van nieuwkomers worden in het hoofdstuk beschreven en zo wordt er een link gelegd tussen het vasten van katholieken en moslims.

“ De aardappelcrisis toont de afhankelijkheid van de natuur en de kwetsbaarheid van landbouw

Yves Segers - Hoogleraar Rurale Geschiedenis aan KU Leuven

Aardappelcrisis

Een andere agrarisch luik is de aardappelcrisis van het midden van de negentiende eeuw. Tussen 1845 en 1847 vernielde een tot dan onbekende schimmelziekte de aardappelogst in grote delen van Noordwest-Europa. Het gevolg was de laatste grote Europese hongersnood in vreedstijd. Ook de provincies Oost- en West-Vlaanderen werden zwaar getroffen. De aardappelcrisis ging gepaard met de teloorgang van de linnennijverheid waardoor veel Vlamingen zonder werk zaten en genoodzaakt waren te emigreren. Uit deze tijd dateert de massa-emigratie van Vlamingen naar Wallonië, Noord-Frankrijk en in mindere mate Amerika en Canada.

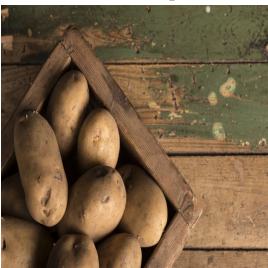
Bij de uitwerking van het historische thema wordt ook uitgebreid stilgestaan bij de agrarische evolutie naar de teelt van aardappelen die in de zestiende eeuw uit Zuid-Amerika kwam overwaaien. Het schetst het belang van de landbouw in de totstandkoming van het huidige Vlaanderen, aldus Segers die beweert dat wij hier zonder de introductie van aardappel niet geweest waren. “De aardappel overtrof de voedingswaarde per oppervlakte-eenheid van graan die tot ver in de achttiende eeuw het primaire gewas was voor voedselvoorziening. Je kon met dezelfde hoeveelheid landbouwgrond twee keer zoveel mensen voeden”, legt hij uit.

De verbeterde voedselvoorziening zorgde, samen met een betere hygiëne en minder ziekten, voor een opvallende groei van de bevolking vanaf 1750. Maar de populariteit van de aardappel maakte de bevolking ook kwetsbaar volgens de opstellers van de Canon. “De afhankelijkheid van het gewas verklaart waarom de aardappelplaag van de jaren 1845-1847 zoveel honger en ellende in grote delen van Europa kon veroorzaken.” De lessen uit het verleden zinderen volgens Segers door in de huidige landbouw en samenleving. “De agrarische sector heeft zich bewezen als een innovatieve sector met een belangrijke impact op demografische ontwikkeling. Anderzijds toont de aardappelcrisis ook de afhankelijkheid van de natuur en de kwetsbaarheid van landbouw.”

Discussie en Canon van de landbouw

Dat de Canon tot stevige discussies leidt, is volgens de experts onvermijdelijk, er wordt dan ook zeker ruimte gelaten voor toekomstige aanpassingen die in een eerdere fase al digitaal gedaan kunnen worden. Yves Segers juicht discussies over de Canon juist toe. “Een canon is altijd een verzameling van keuzes. Op die keuzes kan je altijd kritiek hebben, maar dat biedt juist stof tot debat. Het zet mensen aan tot nadenken over hun geschiedenis en identiteit en dat is in mijn optiek de belangrijkste doelstelling.”

Segers sluit zich eveneens aan bij Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) die tijdens de presentatie dinsdag suggereerde dat een Canon Vlaamse steden en gemeenten kan aansporen om een lokale of regionale canonoefening te maken. “En wie weet ooit een landbouwcanon. Waarom niet?”, besluit de professor van de KU Leuven.



Uitgelicht

Zeg niet zomaar patat tegen "de redder des vaderlands"

nieuws

Wist je dat een aardappel vroeger een curiosum was? Het was een zeldzame, mysterieuze plant waar veel bijgeloof rond hing. “De aardappel doet pas zijn intrede bij het volk hal...

26 APRIL 2023

Lees meer

Bron: Eigen verslaggeving

Beeld: CAG

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17

1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra